

tadaj hitro ustavil pa vprašal, kaj da delamo, ali kaj da mislimo, bi ostermeli in mu gotovo na ravnost odgovorili, da nič. Iz tega menim, da lahko vsak spozná, da „vabim“ pa „povabim“, „izročam“ pa „izročim“ itd. ni vse eno, in da ta, ki pravi „vabim“ ne govori resnice, če ne vabi tako, kakor smo zgorej vidili, da se vabi, in kdor pravi „izročam, zahvalujem“ tudi ne, če ne izroča in ne zahvaluje tako, kakor smo zgorej vidili, da se izroča, zahvaluje itd. Kdor pa pravi „povabim, izročim, zahvalim“, resnico govori, ker v tistem hipu, ko te besede izgovori, tudi zares povabi, izroči, zahvali, saj ravno izreka teh besedi doveršeno djanje namestuje in ga tudi namesti. Da se je tudi kdaj enako govorilo v naših krajih, nam spričujejo frižinški ulomki: ulomek III. v. 1. stoji v tem pomenu: Jaz se zaglagolû ... v. 60.: Tebej, bože milostivij, porûčû vsa moja slovesa. Že sama ta dva izgleda nam več spričata, kakor pa vsi prestavki greškega sv. pisma, ko bi prav res vselej v tem pomenu nedoverš. glagole imeli, poderejo. Kdo tedaj bolj prav govori, ta kdor pravi „povabim“ ali uni kdor pravi „vabim“ itd. — priprosti ali preučeni Slovenec?

Nikar torej ne grajajmo sami sebe, ko smo, kar to zadene, bolj doslednji in natanki, kakor drugi narodi, naj si bodo že Slovani ali Nemci ali Latinci ali Greki, temveč raji mi une milovajmo, ker ravno tega prav umevno ne govoré. Tode Nemcom pa Latincom pa Grekom se že ni čuditi, ker imajo blizo njih glagoli v naznan. nak. sed. č. nedoveršivni in doveršivni pomen, le Slovanom, Slovanom, ki imajo večidel tako natanko razkrojene glagole, da niso v stanu z nedoveršivnimi tega povedati kakor z doveršivnimi.

Če sem zgorej dokazal, da se z nedoveršivnimi gl. ne da to reči, kar mi z doveršivnimi gl. pravimo, bom tudi lahko to pokazal, da uni pogovor med siromakom pa bogatinom *) nima nič čudnega v sebi, kakor gosp. C—e menijo.

Pomen besede „povabim“ sem zgorej razložil, ona je tukaj že na pravem mestu. V siromakovem govoru namestuje vabljenje, ktero si pa bogatin terpežno misli, ravno kakor da bi ga slišal govoriti: „Pridi, pridi k nam v gostje; v nedeljo bo somenj pri nas“ itd. in bi mu še preden bi vse to izgovoril, v besedo segel; on torej naprej le to naznanuje, kar v duhu vidi in sliši, da se ravno godí, zato mu pravi: kaj me vabiš? Kakor je pa bogatin siromakove besede razumel, tako jih na dalje siromak tudi sam razume, namreč za terpežno vabljenje, in torej tudi sam na dalje nedoveršivni glagol rabi; nekaj pa tudi zato, ker ga je bogatin na to napeljal. Ko bi se pa hotla pravega pomena besede „povabim“ deržati, bi pa lahko bogatin rekel: „Zakaj si me pa povabil?“ in siromak bi odgovoril: „Jez sem te le povabil“, ali pa tudi še enkrat „jez te le povabim“ (kar bi bilo pa že v pogodnem naklonu); nikakor bi pa ne smel bogatin reči: „zakaj me pa povabiš“, ker pomen doveršivnega glagola v sed. č. ne obseže več, kot en sam hip in pa doveršeno djanje. Zatorej je v tem zares treba paziti, kakor gosp. C—e sami pravijo, in sedanji, pretekli in prihodnji čas natanko naznanovati. Priprosto ljudstvo je v govorjenji, kar to zadene, kaj tanko, v slovenskih prestavkih in pa tudi v drugih sostavkih se pa ta natančnost velikokrat pogreša, kakor, na pr. ravno v tem: Novíce „naznanijo“, namesto „naznanujejo“, ali pa „so naznanile“**). Cerkev „zapové“,

*) Siromak: Povabim te v gostje. Bogatin: Kaj me vabiš, ker mi nimaš kaj dati! Siromak: Jaz te samo vabim, če hočeš priti. Pis.

**) Kdo pravi: „Novíce naznanijo“ — ne vemo. „Novícam se piše“ so pa „Novíce“ že same večkrat pisale in bojo še; tudi naši jugoslavenski bratje pravijo: „Oest. Corr. piše“, ali pa: „Triester Zeitung-u pišu iz Aleksandrie“ (glej „narod. nov.“ list 212 str. 604). Vred.

namesti „zapoveduje“. „Kdo pride? (wer kommt)“, „oče pridejo“, namesti „kdo gré?“ „oče grejo“.

(Konec sledí.)

Kratkočasnica.

Neki kmet na Tirolih je slišal večkrat pripovedovati od neznane hitrosti telegrafa. Enkrat mu piše sin njegov, ki je bil v šolah en dan deleč, in ga prosi za nove škornjice, ker edine, ki jih ima, so že tako stergane, da si skor ne upa iz hiše, in kadar nove prejme, piše očetu, bo poslal stare poddelati koj domú. Oče, ki je sina rad imel, mu dá berž nove škornjice narediti, in ker je telegraf ravno blizo vasí bil, misli sina močno razveseliti, da mu jih po naj hitrejši poti — po telegrafu — pošlje. Nabaše tedaj škornjice, gré ž njimi do telegrafa, in saboj govoreč jih obesi s pomočjo dolzega kola na drat, češ, da pojdejo berž v mestice, kjer sin študira. To storivši gré v bližnjo gostivnico in pije poliček vina. Neki popoten ksel, ki je za germom počival in vse to vidil in slišal, izuje, ko kmet v gostivnico odide, svoje stergane škornjice, gré do telegrafa, vzame une doli, obesi svoje gori—in gré svojo pot. Čez pol ure pride oče iz gostivnice in domú gredé zagleda stare škornjice na dratu. „Dete šmentaj! so že stare škornjice mojega Franceta tukaj!“ — zakriči na vés glas; „slišal sem scer, da je telegraf grozno hiter; da je pa celó tako hiter, tega bi pa ne bil vendar nikdar verjel, ako bi se ne bil zdaj s svojimi lastnimi očmi prepričal“. Mož res meni, da so sinovove stare škornjice, jih z drata vzame — in gré vés vesel domú, da jo je tako dobro opravil.

Novičar iz austrijskih krajev.

*Iz Maribora 15. sept. ** Od česa se že dolgo govori, in česar vsi Slovenci močno želijo, da se izpolni, to napreduje zmiraj srečniše. Visoka vlada je odpravila na mesti Celje in Maribor pismo, v katerem vpraša: koliko storiti morete za pripravljenje škofovske rezidence, duhovnega semenišča itd., da se zvé, preden se predlog v Rim pošlje, kje bo sedež slovenskega škofijstva. Celjani so ponudili magistratno poslopje za rezidencio in so obljubili kupiti Topajnerjevo hišo za semenišče. Marboržani pa so ponudili mestni farovž, da se izzida rezidencija, in za farovž hočejo kupiti lepi hram grofov Jugnyev. V ta namen dajo Marboržani iz občinske mestne kase 20.000 fl. srebra. Razun tega ravno hodijo ugledni mestjani s pozivom gospoda mestnega predstojnika od hiše do hiše in pobirajo dobrovoljne prineske. Tako mislijo tudi še lepo šumo nabrati, da se zidanje ko najpreje začne.

Nadjati se je, da bode se obilno nabralo, ker že prvi dan je več stotin podpisanih. Tako je prav. Primite se imenitne mesti Celje in Maribor z vsimi močmi te važne zadeve! Materialni in duševni dobiček se ne dá preračunati, ki bo terpel od zaroda do zaroda.

Iz Ljubljane. Pretekli somenj (češpljev somenj) je bil za kramarje slab, — goveje živine so malo pripeljali; cena je bila srednja, voli (ložji in težji) po 19 do 25 fl. cent; — kónj je bilo precej, pa malo lepih, posebno žbeta so se lahko prodajale in drago; letošnje žbeta po 40—50 fl., je menda dobra cena; — iz Horvaškega so prignali veliko prešičev, posebno svinj za pleme; — domačega žita je bilo malo na somnji; vagan (mecen) pšenice po 8 fl., reží po 5 fl. 24 kr., prosa po 4 fl., ovsa po 2 fl. 22 kr.; — lese-nine je bilo malo na prodaj; starežinarsko somnišče pa je bilo vse polno unogoverstne robe. — Kako dobro se na pripravnih krajih tudi pri nas breskve obnašajo, nam vnovič priča letošnji pridelk gosp. marquisa Gozzani-ta v Volčjem potoku, — ne le debelo so, da jih je veselje